

Η ΘΑΛΑΣΣΑ ΩΣ ΠΗΓΗ ΖΩΗΣ ΕΜΠΝΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Ο άνθρωπος πιστεύει πως γνωρίζει καλά τον πλανήτη του. Τον φωτογράφισε πολυάριθμες φορές, ακόμη και από τους δορυφόρους ,εφεύρε συσκευές, προσπαθώντας να καταλάβει από τι αποτελείται το εσωτερικό της γης, έστειλε ριψοκίνδυνους θαλασσοπόρους οι οποίοι μετέφεραν τη γνώση για καινούργιες ηπείρους, με καθυστέρηση χρόνων. Αλλά η θάλασσα, η ζωή σ' αυτήν, ο βυθός, είναι ακόμη ένα μεγάλο μυστήριο για όλους. Οι απέραντοι ωκεανοί έχουν βυθούς σχεδόν τελείως ανεξερεύνητους και ο άνθρωπος αγνοεί ακόμα την ύπαρξη πολλών ζώων που ζουν σ' αυτή.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να αγγίξει κάτι από την μαγεία της θάλασσας, γνωρίζοντας το υγρό στοιχείο που μας περιβάλλει, απαντώντας σε ερωτήματα για την δημιουργία της, την εξερεύνηση του βυθού της, αλλά και τα οφέλη, που αποσπά ο άνθρωπος από την ύπαρξή της. Γίνεται δε αναφορά στην πειρατεία , η εξέλιξή της από την αρχαιότητα μέχρι το μεσαίωνα και η επιρροή της στη ζωή των ανθρώπων.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η γέννηση της θάλασσας

Οι ωκεανοί δημιουργήθηκαν από ογκώδη σύννεφα υδρατμών που ανέρχονταν από τα ηφαίστεια και τα θερμά πετρώματα στην επιφάνειά της Γης, λίγο μετά το σχηματισμό της. Καθώς ψυχόταν η επιφάνεια, οι υδρατμοί έγιναν βροχή, που έπεφτε γεμίζοντας σιγά-σιγά τις κοιλάτες στην επιφάνειά της και παρασύροντας τα ορυκτά άλατα που βρίσκονταν στη ξηρά. Επίσης η πτώση παγωμένων μετεωριτών και η πρόσκρουσή τους στην επιφάνεια της Γης πρόσθεσε νερό που απλώθηκε και γέμισε τις κοιλάτες της γήινης επιφάνειας. Από γεωλογική άποψη οι σύγχρονες θάλασσες σχηματίστηκαν με περίγραμμα περίπου σαν το σημερινό στην τριτογενή περίοδο και διαμορφώθηκαν οριστικά στην τεταρτογενή . Οι πιο βαθιές σχηματίστηκαν στους τόπους όπου ο φλοιός της γης παρουσίασε ρήγματα όπως π.χ. η Μεσόγειος θάλασσα

Το χρώμα της

Ο βασικός παράγοντας που επηρεάζει το χρώμα που βλέπουμε είναι ο ήλιος. Σύμφωνα με τους ειδικούς τα σωματίδια του νερού απορροφούν τα κόκκινα, πράσινα, πορτοκαλί και κίτρινα μήκη κύματος του φωτός του ήλιου, ενώ ουσιαστικά αποβάλλουν ή αλλιώς αντανακλούν τα μπλε, δίνοντας έτσι το συγκεκριμένο χρώμα στην θάλασσα, αφού αυτά που βλέπουμε είναι όσα δεν απορροφώνται. Σε μεγαλύτερα βάθη η θάλασσα είναι πιο σκουρόχρωμη ενώ προς την στεριά πιο ανοιχτόχρωμη. Αυτό συμβαίνει γιατί στα σημεία που το νερό δεν είναι πολύ βαθύ, τα απορροφήσιμα χρώματα του φωτός δεν απορροφούνται το ίδιο εύκολα και έτσι τα μπλε μήκη κύματος δεν έχουν την ίδια ισχύ. Το νερό στα πιο ρηχά νερά ουσιαστικά λαμβάνει ένα χρώμα που είναι κοντά στο λευκό με μια έφεση προς το μπλε, δηλαδή αυτό που βλέπουμε γαλάζιο ή ανοιχτό μπλε.

ΚΥΜΑΤΑ

Με τον όρο **Κυματισμός** χαρακτηρίζεται γενικά το σύνολο των φυσικών φαινομένων που παρουσιάζει η επιφάνεια της θάλασσας, που οφείλονται κυρίως στην απορρόφηση της κινητικής ενέργειας του ανέμου. Κατά την έναρξη του ανέμου, στην επιφάνεια του ηρεμούντος ύδατος δημιουργούνται "ρυτίδες" ακανόνιστου σχήματος. Αργότερα όσο αυξάνει η ένταση του ανέμου παρατείνεται και η διάρκεια της δράσεως αυτού στην επιφάνεια του ύδατος, με συνέπεια οι ρυτίδες να μεταβάλλονται σε κύματα ακαθόριστου σχήματος και διεύθυνσης. Στη συνέχεια όμως, όταν παύσει να πνέει ο άνεμος τα κύματα λαμβάνουν συγκεκριμένη μορφή, δηλαδή κανονικό σχήμα με ορισμένο δηλαδή ύψος, μήκος και περίοδο. Αν μάλιστα δεν μεσολαβήσει άλλη αιτία η περίοδος του κυματισμού θα διατηρείται μέχρι της πλήρους απόσβεσής της. Κατά τον κυματισμό δεν μετατοπίζεται μάζα ύδατος, όπως κοινώς πιστεύεται, αλλά μόνο το σχήμα της κατανομής της επιφάνειας του ύδατος θάλασσας ή λίμνης.

ΑΠΟΘΑΛΑΣΣΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

Ως **Αποθαλασσία ή Σάλος**, (κοινώς βουβό κύμα), με απλά λόγια, λέγονται τα παρατηρούμενα κύματα που φαίνονται να μην έχουν σχέση με τον επικρατούντα άνεμο στη περιοχή του παρατηρητή τόσο κατά διεύθυνση όσο και κατ' ένταση. Κύριο γνώρισμα των κυμάτων της αποθαλασσίας ή σάλου, ειδικά στο ανοικτό πέλαγος, είναι ότι έχουν όψη «λιπαρά» (λεία) και αδιάσπαστη επιφάνεια, οι κορυφές τους δεν σκάνε, δεν ασπρίζουν. Τα κύματα της αποθαλασσίας «συν τω χρόνω» αποκτούν ελάχιστο ύψος, ενώ το μήκος τους αυξάνει που φθάνοντας στην ακτή σβήνουν απότομα. Το αντίθετο της αποθαλασσίας είναι η κατάσταση_θαλάσσης. Τα χαρακτηριστικά των κυμάτων τόσο της αποθαλασσίας_όσο και της κατάστασης θαλάσσης_μετρώνται και περιγράφονται σύμφωνα με την κλίμακα_Ντάγκλας_όπου και αποδίδονται με κωδικούς αριθμούς.

Ο όρος **κατάσταση θαλάσσης** αφορά στην πραγματική κατάσταση της θάλασσας και για αυτό ονομάζεται κατάσταση θαλάσσης, αλλιώς δεν θα είχε λόγο ύπαρξης καθότι ο όρος Μποφόρ ή ο όρος αποθαλασσία θα κάλυπτε τα πάντα. Έτσι η κατάσταση θαλάσσης (καθορίζεται από το ύψος του κυματισμού) βοηθά στην πληροφόρηση για την κατάσταση της θαλάσσης για περιοχή στην οποία η κλίμακα Μποφόρ δεν αντικατοπτρίζει την πραγματική εικόνα.

ΤΣΟΥΝΑΜΙ

Το **τσουνάμι** είναι θαλάσσιο φαινόμενο, που δημιουργείται κατά την απότομη μετατόπιση μεγάλων ποσοτήτων νερού, σε ένα υδάτινο σχηματισμό, όπως ένας ωκεανός, μια θάλασσα, μια λίμνη ή ένα φιόρντ. Το τσουνάμι εκδηλώνεται ως κύματα, τα οποία στα βαθιά νερά των ωκεανών (μέσο βάθος 4.500 μέτρα) οδεύουν με μέση ταχύτητα 210 μέτρων/δευτερόλεπτο. Φτάνοντας τα κύματα αυτά σε ρηχά νερά χάνουν την ταχύτητά τους, έως και 20 φορές. Φτάνοντας στις ακτές το κύμα συμπιέζεται και κερδίζει σε ύψος, που είναι και ο λόγος για τον οποίο γίνεται καταστρεπτικό φθάνοντας στις ακτές, αφού το ύψος του διατηρείται και καθώς εισβάλλει στην ενδοχώρα. Η αρχική απότομη μετατόπιση του νερού, που προκαλεί τη γένεση ενός τσουνάμι, μπορεί να είναι αποτέλεσμα σεισμού, κυρίως υποθαλάσσιου, που προκαλεί κατακόρυφη ανάταξη του βυθού, παραθαλάσσιας κατάρρευσης βουνοπλαγιάς ή ηφαιστείου, υποθαλάσσιας ηφαιστειακής έκρηξης ή κατολίσθησης, καθώς και πτώσης ικανού μεγέθους ουράνιου σώματος στη θάλασσα. Ενώ σε βαθιά νερά το τσουνάμι, λόγω των

χαρακτηριστικών του εκεί, δεν θεωρείται σοβαρός κίνδυνος για τις πλέουσες κατασκευές, φτάνοντας στις ακτές έχει ιδιαίτερα καταστρεπτικές συνέπειες.

Παλίρροια – Παλιρροιακό ρεύμα - Παλιρροιακή δίνη

Παλίρροια και στη ναυτική γλώσσα **μαρέα**, ονομάζεται το φυσικό φαινόμενο της περιοδικής ανόδου και καθόδου της στάθμης του νερού μίας μεγάλης λίμνης και κυρίως των θαλασσών. Η άνοδος της στάθμης ονομάζεται **πλημμυρίδα**, ενώ η κάθοδος ονομάζεται **άμπωτη**._Επειδή επιπλέον το ύψος της στάθμης εξαρτάται όχι μόνο από την απόσταση Γης - Σελήνης αλλά και Γης - Ηλίου προκύπτει ότι και ο Ήλιος έχει σχέση με την παλίρροια. Επίσης διαπιστώνεται ότι το ύψος των υδάτων εξαρτάται από τις φάσεις της Σελήνης, δηλαδή από τη θέση της ως προς τον Ήλιο. Στην Ελλάδα έντονο φαινόμενο παλίρροιας είναι αυτό στον πορθμό του Ευρίπου στην Χαλκίδα.

Παλιρροιακό ρεύμα_χαρακτηρίζεται το θαλάσσιο ρεύμα που παρατηρείται στις ακτές ως συνέπεια των παλιρροϊκών δυνάμεων που προκαλούν το φαινόμενο της παλίρροιας.

Παλιρροιακή δίνη ή ρουφήχτρα_ονομάζεται η δίνη που δημιουργείται από τη συνάντηση δύο παλιρροιακών ρευμάτων συνήθως σε αμφίγειο π.χ. μεταξύ νήσων διαφορετικού μεγέθους και σχετικά μικρής μεταξύ τους απόστασης, ή μεταξύ νήσου και της, σε μικρή απόσταση, έναντι ηπειρωτικής ακτής. Η μεγαλύτερη γνωστή ρουφήχτρα είναι η Μοσκοστράουμν στα ανοιχτά των νήσων Λοφούτεν της Νορβηγίας, με ταχύτητα 40 χιλιόμετρα / ώρα.

Βυθός

Σήμερα, λιγότερο από το 10% της μορφολογίας του βυθού, πέραν των 200 μέτρων βάθους, είναι γνωστή. «Είναι ωστόσο λίγο παράδοξο να μην ξέρουμε πως είναι διαμορφωμένος ο βυθός του ωκεανού σήμερα και να γνωρίζουμε περισσότερα για το διάστημα » Φρανσουά Γκάι.

Έρευνα στο Λονδίνο (διήρκησε 10 χρόνια):

Οι ερευνητές υποστηρίζουν ότι 750.000 είδη της θάλασσας είναι ανεξερεύνητα από τον άνθρωπο.

Τα υποθαλάσσια όρη είναι κυρίως ηφαιστειακά βουνά τα οποία υψώνονται από τον πυθμένα αλλά δεν φτάνουν μέχρι την επιφάνεια (όσα βγαίνουν στη επιφάνεια ονομάζονται νησιά). Οι επιστήμονες εκτιμούν ότι υπάρχουν περίπου 100.000 υποθαλάσσια όρη με ύψος τουλάχιστον 1.000 μέτρα. Ωστόσο, αν συμπεριληφθούν όλα, ακόμα και τα πιο μικρά υψώματα, ίσως τελικά φτάνουν το ένα εκατομμύριο.

Σύμφωνα με τους ερευνητές ανά γεωγραφική περιοχή, το ποσοστό των θαλάσσιων ειδών που ακόμα δεν έχουν ανακαλυφθεί είναι:

- το 10% στην Ευρώπη
- το 75% της Μεσογείου,
- το 75%, της Ν. Αφρικής,
- το 39-58% της Ανταρκτικής
- και από 80% της Ιαπωνίας
- και της Αυστραλίας.

Υποθαλάσσιο μέρος Λας Χεμέλας

Οι κορυφές του υποθαλάσσιου μέρους Λας χεμέλας υψώνονται από τα βάθη του ειρηνικού κοντά στο νησί Κόκος, 500 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά του Κάμπο Μπλάνκο στην Κώστα Ρίκα . Η ψηλότερη είναι 2.300 μέτρα.

ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΑ ΠΛΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΒΥΘΟΥ

Ηλεκτροφόρο χέλι

Εκτοξεύει 600 volt σε όποιον το θυμώσει ή το τρομάξει. Αυτή η ισχύς είναι αρκετή για να σκοτώσει ακαριαία ένα ενήλικα άνθρωπο!

Επίσης όσο μεγαλύτερο είναι το ψάρι τόσο μεγαλύτερη ισχύ έχει .

Ψάρι τίγρης

Την ονομασία του την πήρε από τα κοφτερά του δόντια. Σε αντίθεση με τις τίγρεις, αυτό το ψάρι κυνηγάει σε αγέλη και είναι ισχυρός πολεμιστής. Τρώει μεγάλα θηλαστικά, την ώρα που εκείνα αμέριμνα πίνουν το νερό τους

Γατόψαρο

Το γατόψαρο έχει έξτρα κοφτερά δόντια φτάνει τα δύο μέτρα και το πιο ανατριχιαστικό είναι ότι λατρεύει να τρώει ανθρώπινη σάρκα και γι' αυτό χιλιάδες εξαφανίσεις ανθρώπων οφείλονται σε αυτό το πλάσμα

Πετρόψαρο

Το πετρόψαρο φημίζεται για δύο πράγματα.

- Για το δηλητήριο του
- για το πόσο περίεργο είναι. Το δέρμα του μοιάζει με πέτρα και το καταλαβαίνεις μόνο όταν πατήσεις πάνω του.

Το δηλητήριο του είναι από τα ισχυρότερα που υπάρχουν και ο πόνος που προκαλεί μπορεί να διαρκέσει για ώρες.

Σύμφωνα με κάποιους επιστήμονες, το δηλητηριώδες ψάρι μπορεί να σε σκοτώσει σε 2 ώρες!

Φιδοκέφαλο ψάρι

Αυτό το ψάρι είναι πραγματικός φονιάς.

Ζει στην Κίνα, την Κορέα και τη Ρωσία.

Αυτό που συνηθίζει να κάνει είναι μόλις βρει μια λίμνη να μπαίνει μέσα και να τρώει ότι ζωντανό πλάσμα υπάρχει.

Και αφού «καθαρίσει» τον υδάτινο κόσμο, βγαίνει στην ξηρά για να βρει την επόμενη λίμνη και στην αναζήτησή του, τρώει και ότι βρει μπροστά του.

Πιράνχα

Φημίζεται για την απίστευτη δύναμη στα δόντια του. Μπορεί να είναι πολύ μικρό σαν θαλάσσιο είδος αλλά όμως μπορεί να κομματιάσει το μέρος που δαγκώνει σε δευτερόλεπτα, καθώς με μια δαγκωματιά φτάνει μέχρι το κόκκαλο.

Φουσκόψαρα

Τα φουσκόψαρα έχουν μεγάλο απόθεμα από τετροδοτοξίνη, σχεδόν σε όλο τους το σώμα, εσωτερικά και εξωτερικά. Αυτή η ουσία, όταν έρθεις σε επαφή με μικρή ποσότητα, σου προκαλείται βλάβη στον εγκέφαλο η οποία οδηγεί σε παράλυση μέχρι και σε θάνατο.

Ψάρι βαμπίρ

Το πιο επικίνδυνο και επιθετικό ψάρι του πλανήτη. Διαθέτει κοφτερά δόντια, τεράστιο μέγεθος και τρέφεται με ψάρια του ίδιου μήκους ή ακόμα και με τα επιθετικά και απίστευτα δυνατά πιράνχα.

Αυτός ο θηρευτής είναι ο ισχυρότερος όλων των θαλασσών.

ΓΟΡΓΟΝΕΣ

Πριν από 9 χρόνια, δύο αγόρια έπεσαν πάνω σε ένα κοπάδι φάλαινες που εξόκειλαν αιμορραγώντας από τα αυτιά, σε μια παραλία της Ουάσινγκτον. Ανάμεσα στα κήτη που ξεβράστηκαν στην ακτή, τα αγόρια ισχυρίζονται ότι είδαν ένα σώμα που δεν ήταν φάλαινας. Οι επιστήμονες πήραν το κουφάρι καθώς και δείγματα απ' τις φάλαινες για να ερευνήσουν στο εργαστήριο.

Μετά την εξέταση και την ανάλυση των δειγμάτων στο εργαστήριο παρατηρήθηκε ότι τα τύμπανα των αυτιών των φάλαινων είχαν καταστραφεί (πιθανότατα από υψηλή συχνότητα ήχου).

Αυτό όμως που είναι πραγματικά είναι αξιοσημείωτο είναι ότι κατά την διάρκεια επεξεργασίας του κουφαριού συναρμολογήθηκε ένα χέρι και μια ουρά. Όπως φαίνεται ήταν μια γοργόνα.

Η ιστορία της γοργόνας ξεκινά περίπου πριν από επτά εκατομμύρια χρόνια στην Αφρική. Κάποια στιγμή οι μακρινοί πρόγονοί μας εγκατέλειψαν τα δάση για τη θάλασσα. Στο νερό τους τράβηξε μάλλον η ανάγκη για φαγητό. Με την πάροδο του χρόνου τα σώματά τους άρχισαν να προσαρμόζονται στο νερό. Μετά από 6,5 εκατομμύρια χρόνια η ανατολική ακτή της Αφρικής πλημμύρισε.

Η θεωρία λέει ότι τότε οι πρόγονοί μας χωρίστηκαν σε δύο ομάδες: Η πλειοψηφία μετακινήθηκε στην ενδοχώρα, ενώ μια μικρή ομάδα προχώρησε προς τη θάλασσα. Αυτή η θεωρία υποστηρίζει ότι οι άνθρωποι εξελίχθηκαν από τους υδρόβιους προγόνους μας, μια θεωρία που δεν γίνεται γενικά αποδεκτή από τους επιστήμονες. Υπάρχουν πολλά στοιχεία που φανερώνουν ότι οι άνθρωποι ήταν προσαρμοσμένοι στη ζωή στο νερό.

- Οι άνθρωποι διαθέτουν ανάμεσα στα δάχτυλά τους νηκτική μεμβράνη.
- Μπορούν να κρατήσουν για πολλή ώρα την αναπνοή τους κάτω από το νερό.
- Έχουν πολύ ευέλικτη σπονδυλική στήλη.

Αυτή η μετάβαση από τη στεριά στη θάλασσα έχει συμβεί και με άλλα είδη, όπως η πολική αρκούδα, που πιστεύεται ότι είναι υποείδος της καφέ αρκούδας και προσαρμόστηκε να ζει πολύ κοντά στο νερό και να κρατάει την αναπνοή της

Αυτά τα στοιχεία μπορούν να στηρίξουν τη θεωρία ότι ο άνθρωπος έχει υπάρξει ή θα μπορούσε να υπάρξει σε υποθαλάσσιο περιβάλλον. Υπάρχουν ωστόσο και άλλα στοιχεία που μπορούν να αποδείξουν ότι την ύπαρξη γοργόνων ακόμη και από την αρχαία εποχή. π.χ. γκραβούρες, στιλέτα, φυλλάδια κ.α.)

Το πιο πρόσφατο στοιχείο φτάνει από έναν ερασιτέχνη κινηματογραφιστή που ισχυρίζεται ότι έχει καταγράψει μια γοργόνα σε πόλη του Ισραήλ.

Τέλος, μετά την κατάδυση δύο ερευνητών με υποβρύχιο, η κάμερα βιντεοσκόπησε τυχαία μια γοργόνα την ώρα που «κυνηγούσε» .

Οι γοργόνες λένε οι ειδικοί ότι ζουν στην πλειοψηφία στα θερμά νερά της Καραϊβικής και της Μεσογείου, αλλά έχουν εντοπιστεί και στην περιοχή του Ειρηνικού και Νότιου Ατλαντικού Ωκεανού σε 3.000 πόδια κάτω από τη θάλασσα.

Με βάση το Ντοκιμαντέρ του Animal Planet και τα στοιχεία που προαναφέρθηκαν οι γοργόνες έχουν ουρά ψαριού και ανθρώπινο κορμό.

Το κεφάλι τους έχει σχήμα οβάλ και τα μάτια τους είναι μεγάλα, με μόνιμα διεσταλμένες κόρες και δεν διαθέτουν μαλλιά αλλά πτερύγιο το οποίο ξεκινά από την κεφαλή και τελειώνει στο πίσω μέρος της λεκάνης. Τέλος τα δάχτυλά τους περιβάλλονται από νηκτική μεμβράνη.

Γνωστά Ναυάγια

Τιτανικός

Ο **Τιτανικός** (επίσημο όνομα:**RMS Titanic**) ήταν Βρετανικό επιβατηγό υπερωκεάνιο το οποίο βυθίστηκε στον Βόρειο Ατλαντικό Ωκεανό στις 15 Απριλίου 1912 μετά από σύγκρουση με ένα παγόβουνο κατά το παρθενικό ταξίδι του από το Σαουθάμπτον προς τη Νέα Υόρκη.

World Discoverer

Το MS World Discoverer ήταν ένα κρουαζιερόπλοιο κατασκευασμένο το 1974, που έκανε περιοδικά ταξίδια στις πολικές περιοχές της Ανταρκτικής για να μπορέσουν οι επιβάτες της να παρακολουθήσουν τις κινήσεις των πάγων. Αλλά ο βράχος που τρύπησε το κύτος του στις 30 Απρίλη 2000. Ευτυχώς δεν υπήρχαν νεκροί.

Mediterranean Sky

Κατασκευάστηκε το 1952 και αναχώρησε από το Λονδίνο τον Νοέμβριο του 1953. Το τελευταίο του ταξίδι ήταν τον Αύγουστο του 1996, όταν έπλευσε από το Μπρίντιζι προς την Πάτρα. Κατασχέθηκε το 1997, ενώ ήταν στην Πάτρα. Ενώ 5 χρόνια αργότερα άρχισε να μπάζει νερά και σταδιακά βυθιζόταν.

SS America

Ήταν ένα υπερωκεάνιο που κατασκευάστηκε το 1940. Έπεσε σε μια καταιγίδα. Στις 18 Ιανουαρίου, το πλοίο προσάραξε στα ανοικτά της δυτικής ακτής της Φουερτεβεנטούρα στις Καναρίους Νήσους. Εντός των πρώτων 48 ωρών από την προσάραξη τα ορμητικά κύματα του Ατλαντικού έσπασαν το πλοίο στα δύο ακριβώς μπροστά από το δεύτερο φουγάρο. Το τμήμα της πρύμνης κατέρρευσε εντελώς στο λιμάνι και βυθίστηκε το 1996, ενώ η πλώρη παρέμεινε άθικτη.

Το BOS 400 είναι μια γαλλική φορτηγίδα που προσάραξε στον κόλπο του Μαορί στη Νότια Αφρική, ενώ το ρυμουλκούσε ένα Ρώσικο ρυμουλκό στις 26 Ιουνίου 1994. Βρίσκεται ανοικτά του Duiker Point κοντά στο Sandy Bay. Παρά τις επανειλημμένες προσπάθειες ρυμούλκησης, το πλοίο δεν έγινε δυνατό να σωθεί συνολικά αφού οι διασώστες κατάφεραν απλά να ανασύρουν μερικά τμήματα του.

HMAS Protector

Ήταν ένα μεγάλο επίπεδο σιδερένιο κανονιοφόρο που αγοράστηκε από την κυβέρνηση της Νότιας Αυστραλίας το 1884, με σκοπό την υπεράσπιση της τοπικής ακτογραμμής από πιθανές επιθέσεις στον απόηχο του «ρωσικού τρόμου», το 1870. Βυθίστηκε για να χρησιμεύσει ως κυματοθραύστης. Τα σκουριασμένα του απομεινάρια είναι ακόμα ορατά μέχρι σήμερα.

Το ναυάγιο της Ζακύνθου

Το **Ναυάγιο**, όπως αποκαλείται, της Ζακύνθου, είναι ένα ναυάγιο πλοίου που ξεβράστηκε σε μια απομονωμένη παραλία της Ζακύνθου, και σήμερα αποτελεί ένα από τα πιο ενδιαφέροντα αξιοθέατα του νησιού. Το ναυάγιο συνέβη το 1980, όταν το πλοίο "*Παναγιώτης*", το οποίο ανήκε σε έναν Κεφαλλονίτη, υπήρχε η πληροφορία για πολλά χρόνια πως, μετέφερε παράνομα τσιγάρα, από την Τουρκία σε διεθνή ύδατα, όπου θα τα πουλούσε σε προσυμφωνημένο σημείο.

Το πλοίο, ωστόσο, λόγω εξαιρετικά δυσμενών καιρικών συνθηκών και χαλασμένης μηχανής, βρέθηκε εκτός πορείας και σύντομα έπεσε στα βράχια της βορειοδυτικής πλευράς της Ζακύνθου. Μέχρι τότε, η παραλία ονομαζόταν Άγιος Γεώργιος.

ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΑΘΛΗΜΑΤΑ

Η θάλασσα για τον άνθρωπο αν και πάντοτε ήταν ένας άγνωστος και ανεξερεύνητος κόσμος, ωστόσο είναι αρκετά οικεία προς την φύση του, και για το λόγο αυτό ίσως, κατάφερε να μεταφέρει ορισμένα αθλήματα που είναι κατ' εξοχήν της στεριάς στον υδάτινο κόσμο.

- Καταδύσεις (diving)
- Under archeology
- Underwater target shooting
- Knee boarding
- Wakeboarding
- White water rafting
- Ιστιοσανίδα (Windsurfing)
- ave diving
- ice diving
- Canoe polo
- Kitesurfing
- Ιστιοπλοΐα (sailing)
- Μηχανοκίνητο σκι (jet ski)
- Κωπηλασία (Rowing)
- Μηχανοκίνητα σπορ θαλάσσης (water motorsports)
- Boat racing
- Fly board
- Jet skiing
- Σκι χωρίς πέδιλα (Barefoot skiing)

Οφέλη

Το θαλασσινό νερό περιέχει 89 ευεργετικά στοιχεία για το σώμα μας που του παρέχουν πολύτιμα μέταλλα όπως ιώδιο, ασβέστιο, φώσφορο, κάλιο, μαγνήσιο, χαλκό, ψευδάργυρο, φθόριο, πυρίτιο καθώς και βιταμίνες, αμινοξέα και άλλες ουσίες που δεν προστατεύουν μόνο την υγεία, αλλά καθυστερούν και την διαδικασία της γήρανσης. Το ανθρώπινο δέρμα έχει την ικανότητα να απορροφά εύκολα όλα αυτά τα στοιχεία ώστε ο οργανισμός να επωφεληθεί από αυτά. Το θαλασσινό νερό δρα θεραπευτικά στην δερματίτιδα, στην ακμή, την ψωρίαση, σε πληγές που αργούν να επουλωθούν, σε ολόκληρο το σώμα, από το κεφάλι μέχρι τα δάχτυλα.

Ο πολιτισμός μας γνώριζε εκ παλαιότερων τα οφέλη της θάλασσας. Ο Ιπποκράτης συνιστούσε λουτρά και εισπνοές θαλάσσιας αύρας ως φάρμακο για διάφορες ασθένειες. Οι αρχαίοι Έλληνες λοιπόν περνούσαν αρκετό χρόνο βυθισμένοι στο θαλασσινό νερό, σε θερμά λουτρά, έκαναν μαλάξεις με φύκια για να φροντίσουν το δέρμα τους και εισπνοές μικρών ποσοτήτων θαλασσινού νερού. Στο σήμερα πολλοί επισκέπτονται οργανωμένα spa, κέντρα θαλασσοθεραπείας, ιαματικά λουτρά, κέντρα υγείας και ομορφιάς σε όλο τον κόσμο, αλλά και φροντίζουν να επισκεφθούν μέρη ανά τον κόσμο που έχουν θάλασσα.

Επίσης πολλά καλλυντικά χρησιμοποιούν σαν βάση τους το θαλασσινό νερό και φύκια για ενυδάτωση και προστασία. Τα φύκια έχουν την ιδιότητα να διεισδύσουν στα βαθύτερα στρώματά του δέρματος και να το ενυδατώνουν. Ταυτόχρονα, είναι πλούσια σε ιχνοστοιχεία, μέταλλα, πρωτεΐνες και βιταμίνες, που ενυδατώνουν την επιδερμίδα, την προστατεύουν από φλεγμονές, την προφυλάσσουν από τις ελεύθερες ρίζες, την βοηθούν να διατηρεί την ελαστικότητα της και καθυστερούν την διαδικασία της γήρανσης.

Η κολύμβηση, εκτός από μια εξαιρετική άσκηση, είναι και ο πιο στενός δεσμός μας με το θαλασσινό νερό. Μια βουτιά στην θάλασσα θα σας χαρίσει ένα υγιέστερο δέρμα, θα ανακουφίσει τους ρευματικούς και μυϊκούς πόνους, την κακή κυκλοφορία και τους κίρσους, τη μυϊκή αδυναμία, το άγχος ακόμη και διατροφικές ελλείψεις. Για παράδειγμα, η περιεκτικότητα σε μαγνήσιο του θαλασσινού νερού είναι αρκετά υψηλή ώστε να έχει κατευναστική επίδραση σε άτομα με έντονο άγχος.

Η θαλασσινή αύρα βελτιώνει σημαντικά την αναπνευστική λειτουργία, και είναι αρκετά αποτελεσματική στις κρίσεις του άσθματος, της αλλεργικής ρινίτιδας και της χρόνιας ιγμορίτιδας, αφού βοηθούν στην αποσυμφόρηση της μύτης. Το πλούσιο σε ιώδιο θαλασσινό νερό, βοηθά στη ρύθμιση του θυρεοειδούς αδένος και ιόντα που ενισχύουν τους αμυντικούς μηχανισμούς του οργανισμού

Η θάλασσα είναι ένα απαραίτητο στοιχείο στη ζωή του ανθρώπου. Προσφέρει αναρίθμητα οφέλη στον άνθρωπο, ο οποίος προσπαθεί να εκμεταλλευτεί όσο το δυνατό περισσότερα. Η εκμετάλλευση αυτή άρχισε από τα αρχαία χρόνια και φτάνει ως την εποχή μας. Μόνο που τώρα γίνεται σε πολύ μεγάλο βαθμό και με πιο σύγχρονα μέσα.

Το θαλάσσιο εμπόριο παίρνει μεγάλες διαστάσεις γιατί είναι ο πιο καλός τρόπος για τη μεταφορά προϊόντων. Ο άνθρωπος χρησιμοποιεί τη θάλασσα διενεργώντας το θαλάσσιο εμπόριο. Μεγάλα σε χωρητικότητα πλοία διασχίζουν τις θάλασσες και τους ωκεανούς μεταφέροντας εμπορεύματα και πρώτες ύλες, όπως πετρέλαιο και μεταλλεύματα χρήσιμα για την βιομηχανία.

Η θάλασσα χρησιμοποιείται για την αλιεία. Μεγάλα αλιευτικά σκάφη που πλέουν στους ωκεανούς ψαρεύουν κάθε μέρα χιλιάδες τόνους ψαριών, ώστε να καλύψουν τις ανάγκες των ανθρώπων όλου του κόσμου. Όμως αυτό φέρνει ως αποτέλεσμα, είτε παράνομα είτε από λάθος, να αλιεύονται σπάνια είδη ψαριών με αποτέλεσμα τον κίνδυνο έκλειψης και ολοκληρωτικής εξαφάνισης.

Επιπλέον η θάλασσα προσφέρει στον άνθρωπο πρώτες ύλες απαραίτητες για τη ζωή του. Οι άνθρωποι παίρνουν κυρίως το αλάτι, αλλά με σύγχρονα μέσα εκμεταλλεύονται και τα υποθαλάσσια κοιτάσματα πετρελαίου και άλλων πρώτων υλών.

Τέλος μια σπουδαία χρήση της θάλασσας είναι αυτή που αφορά τον τουρισμό. Σχεδόν όλοι οι άνθρωποι χρησιμοποιούν τη θάλασσα για την ψυχαγωγία και την ξεκούρασή τους. Έτσι στις περιοχές αυτές αναπτύσσονται μεγάλες τουριστικές επιχειρήσεις που ωφελούν την άνθηση της οικονομίας τους και στις ψυχαγωγικές ανάγκες των τουριστών. Το θαλάσσιο εμπόριο παίρνει μεγάλες διαστάσεις γιατί είναι ο πιο καλός τρόπος για τη μεταφορά προϊόντων. Ο άνθρωπος χρησιμοποιεί τη θάλασσα διενεργώντας το θαλάσσιο εμπόριο. Μεγάλα σε χωρητικότητα πλοία διασχίζουν τις θάλασσες και τους ωκεανούς μεταφέροντας εμπορεύματα και πρώτες ύλες, όπως πετρέλαιο και μεταλλεύματα χρήσιμα για τη βιομηχανία.

Η θάλασσα χρησιμοποιείται για την αλιεία. Μεγάλα αλιευτικά σκάφη που πλέουν στους ωκεανούς ψαρεύουν κάθε μέρα χιλιάδες τόνους ψαριών, ώστε να καλύψουν τις ανάγκες των ανθρώπων όλης του κόσμου. Όμως αυτό φέρνει ως αποτέλεσμα, είτε παράνομα είτε από λάθος, να αλιεύονται σπάνια είδη ψαριών με αποτέλεσμα τον κίνδυνο έκλειψης και ολοκληρωτικής εξαφάνισης.

Επιπλέον η θάλασσα προσφέρει στον άνθρωπο πρώτες ύλες απαραίτητες για τη ζωή του.

ΘΑΛΑΣΣΟΠΟΡΟΙ ΕΞΕΡΕΥΝΗΤΕΣ

Βάσκο ντα Γκάμα

Ο Πορτογάλος θαλασσοπόρος Βάσκο ντα Γκάμα ήταν ο πρώτος που πραγματοποίησε τον περίπλου της Αφρικής, συνδέοντας απευθείας την Ευρώπη με τις Ινδίες, ανοίγοντας έτσι νέους εμπορικούς δρόμους.

Το 1497, ξεκίνησε από την Λισσαβόνα με 4 πλοία και αφού πέρασε από το Πράσινο Ακρωτήριο και την Αγία Ελένη έφτασε στο Ακρωτήριο της Καλής Ελπίδας στη Νότια Αφρική. Αξιοποιώντας τόσο τους ευνοϊκούς ανέμους όσο και τις γνώσεις ενός έμπειρου Αφρικανού πλοηγού, ο Βάσκο ντα Γκάμα έφτασε στις Ινδίες σε κάτι παραπάνω από ένα μήνα, καλύπτοντας μια απόσταση 2.100 ναυτικών μιλίων.

Ο στόλος του, τα πρώτα ευρωπαϊκά πλοία που έφτασαν ποτέ στις Ινδίες, αγκυροβόλησε στις αμμουδερές και γεμάτες φοίνικες παραλίες της Καλκούτα. Ο Βάσκο ντα Γκάμα πραγματοποίησε δύο ακόμη αποστολές στις Ινδίες, το 1502 και το 1524. Κατά τη διάρκεια της τελευταίας αποστολής πέθανε από ελονοσία στην πόλη Κοτσίν της Ινδίας.

Ο Βάσκο ντα Γκάμα κατέχει ξεχωριστή θέση ανάμεσα στους Πορτογάλους θαλασσοπόρους γιατί κατάφερε να σπάσει το μονοπώλιο του εμπορίου των ειδών της Ανατολής που είχαν οι Άραβες και οι Βενετοί, το οποίο πέρασε σταδιακά στους Πορτογάλους.

Χριστόφορος Κολόμβος

Ο Ιταλός θαλασσοπόρος θεωρείται ο άνθρωπος που ανακάλυψε επίσημα την Αμερική, παρά το γεγονός ότι υπάρχουν αρκετές ενδείξεις ότι οι Vikings και πιθανόν οι Κινέζοι και οι Φοίνικες τον πρόλαβαν αρκετές εκατοντάδες χρόνια νωρίτερα.

Έχοντας τη βεβαιότητα ότι η Γη είναι σφαιρική, ο Κολόμβος άρχισε να μελετά το ενδεχόμενο να φτάσει στην Άπω Ανατολή ακολουθώντας πορεία προς τα δυτικά. Το πρώτο ταξίδι του Κολόμβου ξεκίνησε στις 3 Αυγούστου 1492. Ο στόλος του αποτελούνταν από 2 караβέλες, τις "Niña" και Pinta και τη ναυαρχίδα του βασιλικού στόλου, τη "Santa Maria".

Το ταξίδι τους κράτησε αρκετά και ήταν γεμάτο περιπέτειες και κινδύνους. Τελικά, ύστερα από δυόμισι περίπου μήνες, στις 13 Οκτωβρίου 1492, έφτασαν σε ένα νησί των Αντιλλών, που το ονόμασε San Salvador. Όταν επέστρεψε φέρνοντας γεωργικά προϊόντα και μερικούς ιθαγενείς, η υποδοχή που του έγινε ήταν θριαμβευτική.

Στη συνέχεια πραγματοποίησε ακόμα 3 ταξίδια αλλά τελικά έπεσε σε δυσμένεια και αποσύρθηκε στο Βαγιαδολίδ όπου έζησε τα τελευταία χρόνια της ζωής του στην αφάνεια.

Φερδινάνδος Μαγγελάνος

Ο Πορτογάλος θαλασσοπόρος Φερδινάνδος Μαγγελάνος ηγήθηκε της πρώτης αποστολής που κατάφερε να πραγματοποιήσει τον περίπλου της Γης κατά το διάστημα 1519-1522, με την υποστήριξη της Ισπανίας.

Το 1517 ο Μαγγελάνος κατόρθωσε να πείσει τον Ισπανό βασιλιά Κάρολο Α΄ να οργανώσει μια ναυτική αποστολή προς τα Νησιά των Μπαχαρικών, τις σημερινές Μολούκες νήσους στην Ινδονησία.

Όμως η αποστολή αυτή δεν θα ακολουθούσε τη γνωστή πορεία μέσω Ινδικού ωκεανού αλλά θα διέσχιζε τον Ατλαντικό ωκεανό, θα έφτανε στις ακτές της Νότιας Αμερικής και θα αναζητούσε την, άγνωστη ακόμα τότε, θαλάσσια δίοδο που συνδέει τον Ατλαντικό Ωκεανό με τον Ειρηνικό.

Έτσι, ξεκίνησε το 1519 από το λιμάνι Σανλούκαρ ντε Μπαραμέδα. Αφού πέρασε τα Κανάρια νησιά και το Πράσινο Ακρωτήριο έφτασε στις Βραζιλιάνικες ακτές στο Ρίο ντε Τζανέιρο. Όμως προχωρώντας προς το Νότο και βρίσκοντας έρημες ακτές τα πληρώματα άρχισαν να δυσφορούν. Τότε ο Μαγγελάνος αποκεφάλισε τους στασιαστές ενώ σε 40 ναύτες απέδωσε χάρη.

Μετά από πολλές προσπάθειες ανακάλυψε το πέρασμα προς τον ωκεανό μέσα από έναν πορθμό στο άκρο της Νότιας Αμερικής που πήρε το όνομα του (Στενά του Μαγγελάνου). Ένα μήνα αργότερα μπήκε στο μεγάλο ωκεανό που τον ονόμασε Ειρηνικό, γιατί τον βρήκε πολύ ήσυχο «*mar pacífico*».

Ο Μαγγελάνος όμως δεν κατάφερε να ολοκληρώσει το ταξίδι του καθώς σκοτώθηκε σε μια μάχη με ιθαγενείς στο νησί Μακτάν, των Φιλιππίνων. Από τα 5 πλοία και τα περίπου 250 άτομα που ξεκίνησαν μαζί με τον Μαγγελάνο το 1519, μόνο ένα πλοίο με 18 μόλις άνδρες πλήρωμα κατάφεραν να επιστρέψουν στην Ισπανία το 1522, ολοκληρώνοντας έτσι τον πρώτο περίπλου της Γης.

Τζέιμς Κουκ

Ο James Cook έζησε τον 18ο αιώνα και θεωρείται ένας από τους μεγαλύτερους εξερευνητές και πλοηγούς όλων των εποχών. Τον Αύγουστο του 1768, ξεκίνησε δυτικά με το Endeavour (ένα πλοίο 30 μέτρων και 100 άτομα πλήρωμα) προς την Ταϊτή, με σκοπό να παρατηρήσει την έκλειψη της Αφροδίτης.

Ο πραγματικός όμως σκοπός της αποστολής ήταν να ανακαλύψει μια άγνωστη έκρη ήπειρο. Αυτό που ανακάλυψε ήταν η Νέα Ζηλανδία και τα Ανατολικά παράλια της Αυστραλίας. Στο δεύτερο ταξίδι του έφτασε πολύ κοντά στην Ανταρκτική αλλά τα μεγάλα παγόβουνα και οι αντίξοες καιρικές συνθήκες τον ανάγκασαν να ανέβει βορειότερα προς την Ταϊτή. Στο τρίτο και τελευταίο ταξίδι του, μία διένεξη με τους ντόπιους οι οποίοι έκλεψαν μια λέμβο από το πλοίο του, είχε σαν συνέπεια τον θάνατό του από τους ιθαγενείς.

Ο James Cook έκανε δυο φορές τον περίπλου της Γης και με τις επιστημονικές του γνώσεις κατάφερε να χαρτογραφήσει ένα σημαντικό κομμάτι του Ειρηνικού Ωκεανού, τη Νέα Ζηλανδία και την Αυστραλία, αλλάζοντας ουσιαστικά τα γεωγραφικά δεδομένα της εποχής. Το αξιοθαύμαστο είναι ότι οι

μετρήσεις του ήταν τόσο ακριβείς που οι ναυτικοί χρησιμοποιούσαν τους χάρτες του μέχρι τον 20ο αιώνα.

Μάρκο Πόλο

Ο **Μάρκο Πόλο** (περ. 1254 - 8 Ιανουαρίου 1324) ήταν Βενετός έμπορος και εξερευνητής, τα ταξίδια του οποίου καταγράφηκαν στο βιβλίο *Τα Ταξίδια του Μάρκο Πόλο*, όπου περιγράφονται από τον ίδιο όλα όσα είδε και έζησε κατά τη διάρκεια των ταξιδιών του στην Κεντρική Ασία και την Κίνα. Έμαθε για το εμπόριο κατά τη διάρκεια των ετών που ο πατέρας του, Νικόλο, και ο θείος του, Μαφέο, ταξίδευαν στην Ασία όπου και συνάντησαν τον Κουμπλάι Χαν. Το 1269 επέστρεψαν στη Βενετία και είδαν για πρώτη φορά τον Μάρκο. Οι τρεις τους ξεκίνησαν για ένα επικό ταξίδι στην Ασία και επέστρεψαν μετά από 24 χρόνια οπότε και βρήκαν τη Βενετία να βρίσκεται σε πόλεμο με τη Γένοβα. Ο Μάρκο Πόλο φυλακίστηκε και υπαγόρευσε τις ιστορίες του στον συγκρατούμενό του. Αφέθηκε ελεύθερος το 1299 και έγινε ένας πλούσιος έμπορος, παντρεύτηκε και απέκτησε τρία παιδιά. Πέθανε το 1324 και θάφτηκε στο Σαν Λορέντζο.

Έλληνες θαλασσοπόροι

- Έλπις
- Ευθυμένης ο Μασσαλιώτης
- Ίππαλος ο Κυβερνήτης
- Πυθέας ο Μασσαλιώτης
- Τιμοσθένης ο Ρόδιος

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

Θαλασσινά θέματα διατρέχουν ολόκληρη την ιστορία της ελληνικής τέχνης. Η θαλασσογραφία κυριαρχεί στην ελληνική ζωγραφική του 19ου αιώνα και οι μεγαλύτεροι τοπιογράφοι μας διέπρεψαν σ' αυτό το γοητευτικό είδος: Αλταμούρας, Βολανάκης, Χατζής κ.α. Αλλά και στον 20ό αιώνα η θάλασσα εξακολουθεί να συναρπάζει τους καλλιτέχνες με τα χρώματα και τις εναλλαγές της. Αλιεύουμε από τους θησαυρούς της Εθνικής Πινακοθήκης δέκα ξεχωριστές όψεις του υδάτινου κόσμου, σε ένα εικαστικό ταξίδι με τον χρωστήρα μεγάλων Ελλήνων δημιουργών.

Κωνσταντίνος Βολανάκης

(1837 Ηράκλειο - 1907 Πειραιάς)

Αν και ξεκίνησε από την τοπιογραφία, ο Βολανάκης εξελίχθηκε σε έναν από τους σημαντικότερους Έλληνες θαλασσογράφους, απεικονίζοντας ναυμαχίες, σκηνές από λιμάνια, καράβια και καΐκια. Οι συνθέσεις του, λυρικές και ατμοσφαιρικές, χαρακτηρίζονται από χρωματική αρμονία και επιμελημένη απόδοση των λεπτομερειών και φανερώνουν τη μελέτη της ολλανδικής θαλασσογραφικής παράδοσης.

Ιωάννης Αλταμούρας

(1852 Φλωρεντία - 1878 Σπέτσες)

Γνωρίζοντας την ευρωπαϊκή παράδοση της θαλασσογραφίας και έχοντας αφομοιώσει την ακαδημαϊκή δανική παράδοση στο θέμα, ο Αλταμούρας κινήθηκε κατά κύριο λόγο σε αυτή τη

θεματογραφική περιοχή. Με την ιδιότητα του βασιλικού υποτρόφου συμμετείχε σε πλεύσεις του δανικού στόλου, γνωρίζοντας έτσι τα σκανδιναβικά θαλασσινά τοπία, τα οποία συχνά απεικόνισε στα έργα του.

Άγγελος Γιαλλινάς

(1857 Κέρκυρα - 1939 Κέρκυρα)

Ο Γιαλλινάς στράφηκε στην υδατογραφία, την οποία καλλιέργησε σχεδόν αποκλειστικά και εξελίχθηκε σε έναν από τους κορυφαίους Έλληνες υδατογράφους, δημιουργώντας σχολή στον τομέα του. Ζωγραφίζοντας κατά κύριο λόγο θαλασσογραφίες, άφησε εικόνες ποιητικές που απηχούν μια κλασικιστική-ρομαντική αντίληψη.

Βασίλειος Χατζής

(1870 Καστοριά - 1915 Αθήνα)

Στους Βαλκανικούς πολέμους του 1912-1913, ο Χατζής επιβιβάστηκε, κατ' επιταγή της κυβέρνησης, σε πολεμικά πλοία και απεικόνισε σκηνές από τη δράση του ελληνικού στόλου. Γνωστός κυρίως ως θαλασσογράφος, εμφανίζεται ως οπαδός άλλοτε του ακαδημαϊσμού και άλλοτε των υπαιθριστικών αντιλήψεων.

Νίκος Λύτρας

(1883 Αθήνα - 1927 Αθήνα)

Από τους ανανεωτές της νεοελληνικής τέχνης των αρχών του 20ού αιώνα, ο Λύτρας επηρέασε την εξέλιξη της ελληνικής ζωγραφικής χάρη στη διδασκαλία του στη Σχολή Καλών Τεχνών όσο και στο πρωτοποριακό του έργο. Προσωπογραφίες, τοπία και νεκρές φύσεις χτίζονται με πλατιές ελεύθερες πινελιές παχύρρευστου χρώματος και χειρονομιακή γραφή.

Μιχάλης Οικονόμου

(1884 Πειραιάς - 1933 Αθήνα)

Απομονωμένα σπίτια στην άκρη της θάλασσας, βάρκες και εκκλησάκια τυλιγμένα σε μια ονειρική ατμόσφαιρα υπήρξαν από τα πιο προσφιλή θέματα του Οικονόμου. Το ύφος του είναι επηρεασμένο από τη ζωγραφική των Nabis και των Συνθετιστών, για να φτάσει δε στο επιθυμητό αποτέλεσμα χρησιμοποιούσε όχι μόνο μουσαμά και χαρτόνι αλλά και φανέλες, παλιά σεντόνια, τη γυαλιστερή πλευρά από μουσαμά κουζίνας, ακόμη και κουρελόπανα στα οποία σκούπιζε τα πινέλα του.

Σπύρος Βασιλείου

(1902 ή 1903 Γαλαξίδι - 1985 Αθήνα)

Βασικό στέλεχος της "Γενιάς του '30", ο Σπύρος Βασιλείου διαποτίστηκε από το ιδανικό της ελληνικότητας. Με λάδια, τέμπερες και ακουαρέλες απεικόνισε το φυσικό και τον αστικό χώρο, συνδυάζοντας επιλεκτικά στοιχεία της παράδοσης με τύπους του υπερρεαλισμού, της ποπ αρτ και του φωτογραφικού ρεαλισμού, δημιουργώντας συνθέσεις λυρικές και, συχνά, ονειρικές.

Θάνος Τσίγκος

(1914 Ελευσίνα - 1965 Αθήνα)

Από τους πρώτους καλλιτέχνες διεθνώς που εκφράστηκαν μέσα από την informel, δημιούργησε έργα πυρετικής γραφής, καρπούς παράφορου παραληρήματος, στα οποία χειρονομία και ματιέρα ενεργοποιούν τη ζωγραφική επιφάνεια.

Κώστας Γραμματόπουλος

(1916 Αθήνα - 2003 Αθήνα)

Η θητεία του Γραμματόπουλου στη Σχολή Καλών Τεχνών συμπίπτει με την απαρχή μίας νέας περιόδου στο έργο του. Αρχίζει να δημιουργεί έγχρωμα χαρακτηριστικά (ξυλογραφίες) σε ασυνήθιστα μεγάλες διαστάσεις. Σ' αυτά αποδίδει με μία εντελώς νέα και απολύτως προσωπική τεχνοτροπία και ερμηνεία θέματα κυρίως από το Αιγαίο.

Παναγιώτης Τέτσης

(1925 Ύδρα)

Η θάλασσα ως βίωμα και μνήμη αποτελεί έναν ιδιαίτερα ευαίσθητο χώρο, όπου ο καλλιτέχνης από το ξεκίνημά του εστίασε σημαντικό μέρος των εικαστικών του αναζητήσεων που τον ανέδειξαν σε αυθεντικό εκφραστή της θαλασσογραφικής μας παράδοσης.

ΠΟΙΗΣΗ

ΝΙΚΟΣ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ

Όλα τα πράγματα έχουν τη δική τους μυρωδιά. Οι άνθρωποι δεν έχουν. Την κλέβουν από τα πράγματα.»

Είναι ο ποιητής που ύμνησε, με απaráμιλλο τρόπο και με άψογη χρήση της ιδιωματικής ναυτικής γλώσσας, τη γοητεία της θάλασσας και του ταξιδιού.

Το 1947 κυκλοφορεί η ποιητική συλλογή του «Πούσι» και επανακυκλοφορεί το «Μαραμπού» με την προσθήκη τριών ανέκδοτων ποιήματα και με αυτή τη συλλογή, ο Καββαδίας ξεφεύγει από τα πρότυπά του. Το 1954 εκδίδει τη «Βάρδια», την οποία οι φιλόλογοι, όπως και με το Μαραμπού, δυσκολεύονται να κατατάξουν τόσο λόγω της άψογης δημοτικής και της ιδιωματικής ναυτικής γλώσσας όσο και του γεγονότος ότι δεν μπορούσαν να αποφασίσουν αν επρόκειτο για μυθιστόρημα, αυτοβιογραφικό διήγημα, νουβέλα φαντασίας ή οτιδήποτε άλλο. Λίγο καιρό μετά το θάνατό του εκδίδεται η τρίτη ποιητική συλλογή του «Τραβέρσο», με 14 ποιήματα και 3 νανουρίσματα, και χαρακτηρίζεται από πολλούς ως το ωριμότερο έργο του, ενώ τρία χρόνια αργότερα ο συνθέτης Θάνος Μικρούτσικος μελοποίησε με εξαιρετική επιτυχία 11 ποιήματα του, τα οποία κυκλοφόρησαν σε δίσκο με τίτλο «Ο Σταυρός του Νότου».

Το 1992, ο Θάνος Μικρούτσικος μελοποιεί και άλλα ποιήματα του Καββαδία, με ερμηνευτές όπως οι Γιώργος Νταλάρας, Βασίλης Παπακωνσταντίνου, Χάρης και Πάνος Κατσιμίχας.

Το έργο του: **Ποίηση:** Μαραμπού (1933) Πούσι (1947) Τραβέρσο (1975) **Πεζά:** Βάρδια (1954) Λι (1987): γυρίστηκε σε ταινία το 1995 με τίτλο «Between the Devil and the Deep Blue

Sea» από την Marion Hansen σε μουσική Wim Mertens Του πολέμου (1987) Στο άλγού μου (1987)

Ο Σταυρός του Νότου (Ολόκληρος ο δίσκος)

Οι Προσευχές των Ναυτικών, Οι επτά νάνοι στο S/S CYRENIA

Εργογραφία

Ποίηση

- Μαραμπού (1933)
- Πούσι (1947) και το 2015 από τις εκδόσεις Άγρα.
- Τραβέρσο (1975)
- *Το ημερολόγιο ενός τιμονιέρη: Αθησαύριστα πεζογραφήματα και ποιήματα*, επιμέλεια Guy (Michel) Saunier. Αθήνα: Άγρα, 2005

Πεζογραφία

- Βάρδια (1954)
- Λι (1987)
- Του πολέμου/Στ' άλογό μου (1987)

Το μικρό πεζό "Λι" γυρίστηκε σε κινηματογραφική ταινία το 1995 με τίτλο "Between the devil and the deep blue sea". Το διήγημα του Νίκου Καββαδία "Του πολέμου", που εξιστορεί την φιλοξενία ενός Έλληνα στρατιώτη από έναν Αρβανίτη κατά την διάρκεια του Ελληνοϊταλικού πολέμου, γυρίστηκε σε ταινία και σε σκηνοθεσία του Χρήστου Παληγιαννόπουλου.

ΠΕΙΡΑΤΕΙΑ

Η πειρατεία στον αρχαίο Μεσογειακό κόσμο αποτελεί την αρχαιότερη καταγεγραμμένη εμφάνιση του φαινομένου της πειρατείας, δηλαδή της καταλήστευσης πλοίων και πόλεων από ένοπλες ναυτικές ομάδες. Ξεκινώντας από Αλασγικές, Αιγυπτιακές και Ουγγαριτικές πηγές της 2ης π.Χ. χιλιετίας, περνώντας απ' τον Όμηρο, τον Ηρόδοτο, το Θουκυδίδη και φτάνοντας ως το Λίβιο και τον Πλούταρχο, οι περισσότεροι συγγραφείς της αρχαιότητας ασχολήθηκαν με τα έργα και τις ημέρες των πειρατών.

Αίτια του Φαινομένου

Η ιστορία της πειρατείας ξεκινά σχεδόν ταυτόχρονα με την ιστορία της ναυτιλίας και του εμπορίου. Το πού ακριβώς ο άνθρωπος ξεκίνησε να χρησιμοποιεί συστηματικά θαλάσσια μέσα, το γνωρίζουμε: στη Μεσόγειο. Το πότε, δεν μπορεί να προσδιοριστεί με ακρίβεια. Σίγουρα πάντως ήταν πολύ πριν απ' το 3000 π.Χ., όταν δημιουργήθηκαν οι πρώτες σωζόμενες αναπαραστάσεις πλοίων.

ΤΙ ΟΔΗΓΟΥΣΕ ΕΝΑΝ ΑΠΛΟ ΨΑΡΑ ΣΤΗΝ ΠΕΙΡΑΤΕΙΑ

- ▶ **Καταγόταν από κοινωνίες με ναυτική πείρα**, άρα διέθετε τις απαραίτητες δεξιότητες για να καταλάβει ένα πλοίο στη θάλασσα, ή να μεταφέρει άνδρες σε μια γειτονική στεριά, να την ληστέψει και μετά να εξαφανιστεί.
- ▶ **Η αγροτική και η αλιεία δεν αρκούσαν για την εξασφάλιση του οικογενειακού εισοδήματος** και η ληστεία θεωρείτο φυσιολογική και μέσα στις πέντε κατά φύσιν δραστηριότητες με τις οποίες εξασφαλίζεται η αυτάρκεια
- ▶ **Στην αρχαιότητα δεν υφίστατο διάκριση μεταξύ πειρατείας και κούρσας**, συνεπώς δύσκολα διακρινόταν ηθικά και πολιτικά η καθαρή πειρατεία (με τα σημερινά κριτήρια) από τη λεηλασία ξένων πλοίων σε καιρό πολέμου ή τα αντίποινα.

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΕΙΡΑΤΕΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

Αρχικά, η πειρατεία και το εμπόριο αποτελούσαν αλληλοσυμπληρούμενες δραστηριότητες. Πολύ συχνά τα αγαθά ή οι σκλάβοι που εμπορεύονταν ήταν προϊόν λεηλασίας πλοίων και παραλιακών πόλεων. Αργότερα, στη μυκηναϊκή και γεωμετρική Ελλάδα, η πειρατεία θεωρείτο κοινωνικά αποδεκτή δραστηριότητα που έχρηζε καταστολής μόνο όταν στρεφόταν εναντίον συμπολιτών, ο δε πειρατής συχνά λάμβανε την ενθάρρυνση των τοπικών ηγεμόνων στο έργο του.

Δεν είναι εύκολο να γνωρίζουμε την κοινωνική προέλευση των πειρατών. Θα μπορούσε κάλλιστα να βρίσκονται και εύποροι ανάμεσα στους πειρατές, όπως για παράδειγμα ο **Οδυσσέας**, ο οποίος δεν διστάζει να καυχηθεί στις παραπλανητικές ιστορίες του προς τον Εύμαιο για τη δράση του ως πειρατής, καμαρώνει που άσκησε το έργο του πειρατή εννέα φορές και εμφανίζει την πειρατεία ως νόμιμο μέσο πλουτισμού, σύμφωνα με τα ηθικά κριτήρια της εποχής. Όμως το πιθανότερο είναι η στροφή προς την πειρατεία αρχικά να συνδέεται με την ανάγκη εξεύρεσης πόρων για επιβίωση και στη συνέχεια με την ανάγκη της ικανοποίησης της απληστίας των ανθρώπων, που δεν έχει φραγμό.

Οι πειρατές άρπαζαν και ελεύθερους και δούλους. Αλλά ο δούλος άξιζε λιγότερο από έναν ελεύθερο. Η πώληση ή απελευθέρωση ενός ελεύθερου άφηνε μεγαλύτερα κέρδη. Ο λόγος για πώληση δούλων μας οδηγεί στην διατύπωση της άποψης ότι από την εποχή του Ομήρου ακόμη ανθούσε το δουλεμπόριο. Το δουλεμπόριο είναι άλλη μια πηγή πλουτισμού για τους «χρυσοθήρες» της εποχής. Οι πειρατές θα πρέπει να έπαιζαν επίσης το ρόλο του δουλέμπορα με μεγάλη επιτυχία και το επιτήδευμα θα πρέπει να απέδιδε σοβαρά κέρδη.

ΚΛΑΣΙΚΗ ΕΠΟΧΗ

Κατά την κλασική εποχή, οι περισσότερες πόλεις προσπαθούσαν να θωρακιστούν εναντίον όσων ληστών απειλούσαν τις ακτές τους, αλλά συνέχιζαν να αδιαφορούν για την εξάλειψη της πειρατείας εκτός των ορίων τους. Αρκετές εξακολούθησαν να είναι ηθικοί ή φυσικοί αυτουργοί. Η πρώτη προσπάθεια συστηματικής καταστολής και συνάμα ηθικής απονομιμοποίησης της πειρατείας στους ιστορικούς χρόνους, ήλθε από την Αθήνα τον 5ο αιώνα π.Χ.

Οι Αθηναίοι κράτησαν έως και τον 4ο αιώνα π.Χ. τα σκήπτρα στο Αιγαίο, καταδιώκοντας την πειρατεία

Η ΑΝΘΙΣΗ ΚΑΙ Η ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΠΕΙΡΑΤΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

Η διάσπαση της αυτοκρατορίας του Μ. Αλεξάνδρου σε μικρότερα βασίλεια, οδήγησε την πειρατεία σε νέα άνθιση. Δεν ήταν μόνο η αδυναμία των διαδόχων να ελέγξουν τις θάλασσες, αλλά και το ότι συχνά τα ελληνιστικά βασίλεια επιζήτησαν τη συνεργασία των πειρατών στους μεταξύ τους πολέμους.

Η εκκαθάριση ολόκληρης της Μεσογείου από την πειρατεία έμελλε τελικά να επιτευχθεί από τη δύναμη που διέθετε τη μικρότερη ναυτική παράδοση: τη Ρωμαϊκή Δημοκρατία. Η επανεμφάνισή της έγινε πια κατά την κρίση του 3ου αιώνα και αργότερα κατά το πέρασμα από την Αρχαία Εποχή στο Μεσαίωνα, όταν γερμανικά φύλα επέδραμαν κατά εδαφών της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.

Εδώ θα πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ πειρατών και κουρσάρων. Οι κουρσάροι ασκούσαν πολεμική πειρατεία ή κούρσεμα. Πρόκειται για πολεμικές πράξεις που είχαν την έγκριση και την υποστήριξη της κυβέρνησης του κράτους από το οποίο προέρχονταν οι κουρσάροι ή μιας άλλης.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΜΟΡΦΗ ΠΕΙΡΑΤΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

Τέλος η τελευταία περίοδος στην οποία η πειρατεία γνώρισε μεγάλη άνθιση είναι η ύστερη βυζαντινή και η περίοδος της τουρκοκρατίας.

Κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης οι κοινωνικοοικονομικές συνθήκες που επικράτησαν, οδήγησαν στην έξαρση της πειρατείας. Σε αυτή, στράφηκαν άνεργοι ναυτικοί και πρόσφυγες. Έτσι σε όλη της διάρκεια του Αγώνα, αναρίθμητα ήταν τα περιστατικά πειρατείας που έλαβαν χώρα. Κυριότερες βάσεις των πειρατών ήταν οι Σποράδες και η Γραμβούσα.

Ακόμα ένας από τους λόγους που ενίσχυσε την πειρατεία ήταν η δημιουργία Εθνικού Στόλου, όταν έπαψε η χρησιμοποίηση ιδιωτικών πλοίων και η ναυτολόγηση πληρωμάτων από τα αργούντα ιδιωτικά πολεμικά στα λιμάνια των τριών νησιών (Υδρα, Σπέτσες, Ψαρά). Μέσα σε αυτή τη κατάσταση, τα νησιά θεωρούσαν ότι ήταν ανεξάρτητα από τη Κεντρική Διοίκηση και ότι ο στόλος τους θα μπορούσε να εξασκεί πειρατεία, η οποία αποτελούσε και την κυρία οικονομική πρόσοδο για την επιβίωση των νησιωτικών αυτών πληθυσμών. Στη πραγματικότητα τα ίδια άτομα ήταν στη στεριά ληστές και στη θάλασσα πειρατές.

Παρόλα αυτά αρκετοί Έλληνες πειρατές βοήθησαν την επανάσταση του 1821 προκαλώντας σοβαρές ζημιές και λεηλασίες στα Τουρκικά πλοία, ελευθερώνοντας Έλληνες αιχμαλώτους.

Όταν ο Καποδίστριας ήρθε στην Ελλάδα, ήταν επιφορτισμένος με την αντιμετώπιση της. Την αρχηγία της επιχείρησης στις Σποράδες ανέλαβε ο Μιαούλης και στη Γραμβούσα ο Βρετανός υποναύαρχος Στέινς. Μέσα σε λίγες ημέρες η επιχείρηση τελείωσε με επιτυχία. Έτσι καταπολεμήθηκε σε μεγάλο βαθμό η πειρατεία και ολόκληρη η Ευρώπη επαίνεσε τον Καποδίστρια.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η θάλασσα είναι συνδεδεμένη άμεσα με την ύπαρξη του ανθρώπου, με την τροφή και το αλάτι να είναι το κυριότερο όφελος.

Σε αυτή την εργασία ερευνήσαμε τον βυθό της, ένα μικρό μέρος, γνωρίσαμε τα πλάσματα που κατοικούν εκεί , αλλά και την μορφολογία του εδάφους κάτω από την επιφάνεια του νερού. Στη συνέχεια τα φυσικά φαινόμενα που δημιουργούνται στην επιφάνειά της καθώς επίσης, τα αθλήματα που συνδέονται με την θάλασσα και κατ'επέκταση με την ψυχαγωγία του ανθρώπου καθώς επίσης τα οφέλη που αποκομίζει ο άνθρωπος από αυτή.

Η φαντασία του δε αλλά και ο νόστος για τους ξενιτεμένους , γεννά αριστουργήματα στον καμβά την ποίηση και την παράδοση. Ακόμα και η πειρατεία που καταδυνάστευε τον αρχαίο και μεσαιωνικό κόσμο, έπαιξε θετικό ρόλο στο εμπόριο, στην εξερεύνηση νέων ηπείρων, αλλά και στην απελευθέρωση της πατρίδας από τους κατακτητές.

Προσφέρει λοιπόν αναρίθμητα οφέλη στον άνθρωπο, ο οποίος προσπαθεί να εκμεταλλευτεί όσο το δυνατό περισσότερα. Η εκμετάλλευση αυτή άρχισε από τα αρχαία χρόνια και φτάνει ως την εποχή μας. Μόνο που τώρα γίνεται σε πολύ μεγάλο βαθμό και με πιο σύγχρονα μέσα που πολλές φορές φτάνει την υπερβολή., γιατί χρησιμοποιεί τη θάλασσα για να εξυπηρετήσει ορισμένες φορές, άσχημους σκοπούς. Έτσι, χρησιμοποιεί τη θάλασσα για τις πολεμικές επιχειρήσεις και με σκοπό αυτό αναπτύσσει πολεμική τεχνολογία και δημιουργεί πολεμικά πλοία και υποβρύχια .Επιπλέον κάνει στη θάλασσα δοκιμές πυρηνικών όπλων που έχουν σαν συνέπεια μεγάλες οικολογικές καταστροφές. Ακόμη λόγω της υπερβολικής εκμετάλλευσης η θάλασσα υποβαθμίζεται και δεν μπορεί να προσφέρει τα απαραίτητα αγαθά και πολλές φορές μολύνεται εξ αιτίας της απερισκεψίας του ανθρώπου. Με αποτέλεσμα αυτός να απολαμβάνει μόνο τις δυσαρέσκειες και όχι τα οφέλη της θάλασσας.

Για να συνεχίσει λοιπόν η θάλασσα να προσφέρει στον άνθρωπο τα αγαθά της, θα πρέπει και αυτός να σέβεται την ύπαρξή της και να την χρησιμοποιεί με σύνεση και σεβασμό.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<http://www.nautiweb.gr>

<http://www.tokleidi.com>

http://www.krassanakis.gr/Greek%20nautical%20history.htm#_Toc460972438

http://archaia-ellada.blogspot.gr/2014/04/blog-post_2768.html

https://www.google.gr/url?q=http://www.metal.ntua.gr/uploads/3109/2b_KLIMA.pdf&sa=U&ved=0ahUKEwif5cGL16vQAhWCbBoKHVtzAbgQFgglMAE&sig2=_sFOE6MLwbQMCmoBzv_JEg&usg=AFQjCNG07dJGvr4RkHosSkJDLirLdz95hA

<http://www.iefimerida.gr/news/121453/το-θαλασσινό-νερό-είναι-υγεία-τι-επίδραση-έχει-η-θάλασσα-στον-οργανισμό-μας>

<http://www.livepedia.gr/index.php/Θάλασσα>

<http://www.propagator.gr/joom25/index.php/oceans>

WIKIPEDIA

<http://www.e-radio.gr/post/66593/ta-5-pio-thanathfora-psaria-toy-planhth-pics>

<https://www.google.gr/search>

<http://www.xorisorianews.gr>

<http://webecoist.momtastic.com/>

<http://www.e-nautilia.gr/>

περιοδικό national geographic

Ωκεανοί-υδάτινη μαγεία, Ντέιβιντ Μίλερ, εκδόσεις ψυχογιός.